

A stylized botanical illustration featuring several plants and grains. On the left, a tall, thin plant with a dark, textured seed head at the top. Next to it, a plant with green, feathery leaves. In the center, a plant with a long, thin stem and a small, dark, elongated seed pod. To the right, a plant with a long, thin stem and a large, yellow, elongated seed head. Further right, a plant with a long, thin stem and a small, dark, elongated seed pod. On the far right, a plant with a long, thin stem and several green, feathery leaves. The background is a light cream color.

Ενδεικτικές προτάσεις προσέγγισης
των ιστορικών πηγών στο Σχολείο

Οι μαθητές στην προσέγγιση των πρωτογενών και δευτερογενών πηγών πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα εξής:

- Πόσο κοντά στα γεγονότα που μελετούν βρίσκεται η πηγή;

Ο συμμετέχων: ένας αυτόπτης μάρτυρας, ένας δημοσιογράφος, ένας φωτογράφος εφημερίδας, ένας τηλεοπτικός ανταποκριτής, ένας ιστορικός που κατόπιν γράφει για το γεγονός κ.λπ.

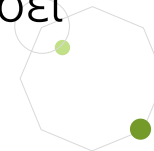
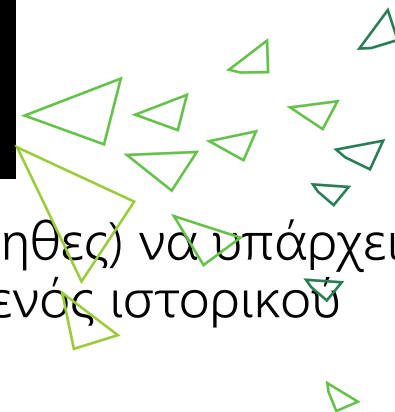
- Πόσο γρήγορα, μετά το γεγονός, καταγράφηκαν οι παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην πηγή;

Οι μαθητές μαθαίνουν ότι η εγγύτητα στα γεγονότα, τόσο από άποψη χρόνου όσο και τόπου, είναι σημαντική, αλλά δεν εγγυάται απαραίτητα μια πιο αξιόπιστη και έγκυρη περιγραφή των όσων συνέβησαν, εξαιτίας της ανθρώπινης διαμεσολάβησης.

- Δεν είναι απαραίτητο (ή σύνηθες) να υπάρχει ΜΟΝΟ ΜΙΑ «σωστή» εκδοχή ενός ιστορικού γεγονότος.

- Το ίδιο στοιχείο/δεδομένο μπορεί να ερμηνευθεί διαφορετικά από διαφορετικούς ιστορικούς, ανάλογα με την προοπτική τους, την εποχή που γράφουν και τα άλλα στοιχεία που καθορίζουν τις περιγραφές τους.

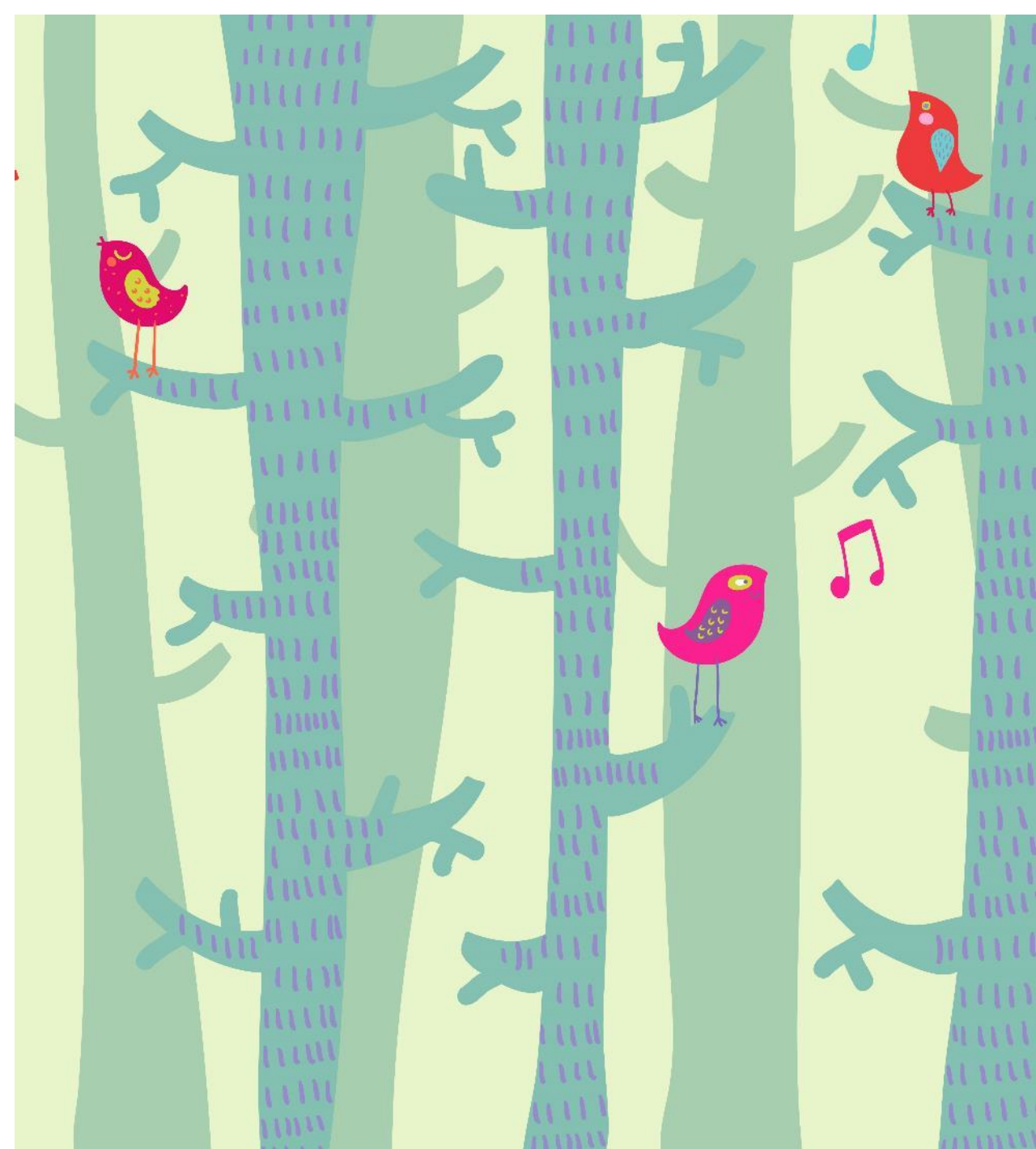
- Ο ίδιος ιστορικός είναι δυνατόν να αναθεωρήσει την οπτική του, μετά από ένα μικρό ή μεγάλο διάστημα, εφόσον διαπιστώσει αλλαγές στα δεδομένα του ή διαφοροποιήσει ο ίδιος τη στάση του.

- Το ίδιο ιστορικό γεγονός μπορεί να περιγραφεί και να ερμηνευθεί με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με την προσωπική άποψη του ιστορικού, του πολιτικού, του δημοσιογράφου, του τηλεοπτικού παραγωγού ή του αυτόπτη μάρτυρα· καθεμιά μπορεί να είναι μια έγκυρη ή όχι -αλλά παρόλα αυτά, σε κάθε περίπτωση- μη ολοκληρωμένη και μερική περιγραφή ή εξήγηση.
- Όλες οι ιστορικές αφηγήσεις είναι προσωρινές, διότι δυνητικά θα αναθεωρηθούν στο μέλλον. Η «ορθότερη» περιγραφή είναι εκείνη που συμβαδίζει περισσότερο με τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα κάθε φορά.
- Η ίδια προφανώς ξεκάθαρη και σαφής δήλωση μπορεί να έχει ακόμα διαφορετικές ερμηνείες για τους ανθρώπους, ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις.

- Οι διαφορετικές προοπτικές ενός έθνους, μιας κοινότητας, μιας εθνικής ομάδας, ενός πολιτικού κόμματος ή μιας ομάδας ενδιαφέροντος μπορεί να είναι τόσο σημαντικές, όσο εκείνες που χωρίζουν δύο έθνη, δύο κοινότητες ή δύο ομάδες κ.λπ.

- Οι άνθρωποι έχουν πολυδιάστατη ταυτότητα (που σχετίζεται με την ηλικία τους, το φύλο, το επάγγελμα, τη θρησκεία, τη μητρική γλώσσα, τις οικογενειακές σχέσεις, το παρελθόν τους)· η εθνική ταυτότητα δεν κυριαρχεί απαραίτητα σε κάθε πτυχή της καθημερινής τους ζωής.

Σύνοψη

Η πολυπρισματική θεώρηση του παρελθόντος δεν οδηγεί στο σχετικισμό, γιατί στοχεύει οι μαθητές -αφού εξετάσουν τα γεγονότα μέσα από ποικίλες οπτικές γωνίες ή προσωπικές απόψεις και μετά από έντονες συζητήσεις- να κάνουν μια επιλογή, η οποία να είναι **λογική και καλά τεκμηριωμένη**, και όχι μια επιλογή που να στηρίζεται στην **προκατάληψη** και στο συναίσθημα.

Το να επιτευχθεί μια ορθολογική ερμηνεία του παρελθόντος βασισμένη στην ανάλυση των δεδομένων είναι σημαντικό ζητούμενο στη διδασκαλία της Ιστορίας, ιδιαίτερα στη διδασκαλία αντικρουόμενων και ευαίσθητων θεμάτων.